

Notulen
Commissie Waterveiligheid en Waterketen (WW)

Datum: 17 april 2024, 12:35 - 15:55 uur
Plaats: VV-zaal Leiden
Voorzitter: Dhr. H.C.M. Kortman
Verslag: Mevr. R.M. Lubbers, Vi.a.Vi Office Management

Aanwezigen:

Dhr. H.C.M. Kortman, voorzitter
 Mevr. V.M.M. van der Burg (BBB)
 Dhr. J.W. van der Wijk (BBB)
 Dhr. J.L. van Oeveren (VVD)
 Dhr. J.A. de Ridder (PvdA)
 Mevr. L.M. Willemse (PvdA)
 Mevr. A.V. Baerveldt (Water Natuurlijk)
 Dhr. H. van Dijk (Water Natuurlijk)
 Dhr. J.W.C. de Mooij (CDA, tot agp. 3.4)
 Dhr. G.H. van Mastwijk (Agrarisch)
 Dhr. D. Krantz (Natuurterreinen)
 Dhr. J.B. van den Berg (AWP voor water, klimaat en natuur, tot agp. 3.5)

Dhr. J.H. Klok (ChristenUnie-SGP)
 Dhr. A.H.J. van Strien (50PLUS)
 Dhr. H. van der Kaap (PvdD)
 Mevr. D.J.M. Corbey (Natuurterreinen)
 Dhr. R.A.M. van der Sande (dijkgraaf)
 Dhr. J.B. Knapp (hoogheemraad)
 Dhr. J.P. de Vries (hoogheemraad)

Afwezigen met afmelding:

Mevr. J. van Ketel (50PLUS)
 Mevr. R.W. Mols (PvdD)

Overige aanwezigen:

Dhr. J.E. de Vries (secretaris)

1. Opening, vaststelling agenda en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Mevrouw Ketel (50PLUS) is afwezig en wordt vervangen door de heer Van Strien.

De beantwoording van de schriftelijk gestelde vragen is op iBabs te vinden.

Vaststelling agenda: op verzoek van mevrouw Van der Burg (BBB) wordt het geheime gedeelte van het onderwerp Haarlem-Waarderpolder geagendeerd als punt 7a en zal het besloten worden besproken. De agenda wordt gewijzigd vastgesteld.

De volgende commissieleden willen gebruik maken van de rondvraag: mevrouw Corbey en de heer Van den Berg.

2. Spreekrecht

Belangstellenden kunnen gebruikmaken van het spreekrecht in de commissies en kunnen zich daarvoor tot 18:00 uur de dag voorafgaande aan de vergadering melden bij het bestuurssecretariaat.

De voorzitter meldt dat zich één inspreker heeft aangemeld, te weten de heer Pos over de kust.

De heer Pos (integraal kustbeheer manager) complimenteert het waterschap met al het vele én broodnodige werk dat Rijnland verricht voor zijn inwoners. Inspreker heeft het coalitieakkoord bestudeerd en zich verdiept in de te verwachten invloed van klimaatveranderingen, met name in het laaggelegen deel van Nederland. Hij maakt zich zorgen maar ziet ook mogelijkheden. Volgens de scenario's zal Schiphol eind deze eeuw acht meter onder zeeniveau liggen (nu zes) en zal de kustlijn van Rijnland regelmatig worden belaagd door de Noordzee. Normaliter wordt dan gegrepen naar

zandsuppletie. In 1996 werd bepaald dat de toenmalige kustlijn leidend was in het zoeken naar oplossingen tegen kustafslag. Deze operatie wordt steeds verder bemoeilijkt gezien de klimaatscenario's. Maar deze is wél technisch uitvoerbaar, met name gezien de deskundigheid van de Nederlandse baggeraars en de wereldwijde erkenning daarvan. Verwijzend naar de Deltawerken (harde oplossing) zijn twee conclusies mogelijk: deze worden aangepast (versie 2.0) dan wel er wordt gekozen voor een natuurlijker, zachter alternatief dat aan de voorkant zorgt voor een veiligere omgeving. Zie het tien jaar geleden gepresenteerde project 'De Zandmotor' (www.dezandmotor.nl). Met gebruikmaking van natuurlijke -in zee aanwezige- energetische krachtenvelden is tussen Hoek van Holland en Scheveningen een zandplaat tegen de kust opgespoten die zich door natuurlijke invloeden verplaatst en een natuurlijke buffer vormt. Dit stootkussen kan eventuele aanslagen op de kust goed opvangen. Tot dusverre bleef de noodzaak voor zandsuppletie op deze locatie na stormen uit. Het project heeft positieve effecten op de natuur en biodiversiteit en dringt ook de zoutwaterintrusie op grotere diepte terug. De bestaande zoetwaterzak onder de kustzone neemt toe (positief voor diverse sectoren). De aanvankelijke scepsis is verdwenen. De heer Pos adviseert Rijnland om dit project intensief te gaan volgen en na verschijning van de volgende rapportage (over twee-drie jaar) na te gaan of 'De Zandloper' niet de preferente zeewaartse verdedigingslinie tegen klimaatverandering zou moeten worden. Zie ook de ervaringen van waterschap Delfland. Met Europese subsidies zou een Europese pilot kunnen worden gerealiseerd.

Vragen vanuit de commissie

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) vraagt op welke locaties dit (prachtige project) nuttig en mogelijk zou kunnen zijn aan de Rijnlandse kust.

De heer Pos adviseert om eerst te overleggen met de stakeholders over potentiële locaties. Rijnland beschikt zelf over de nodige technische kennis en modellen van TNO Delft zijn ook beschikbaar. Vervolgens kan een voorstel worden opgesteld. De heer Pos ziet een aantal geschikte locaties maar gaat deze nu niet noemen, omdat de hoeveelheid financiële middelen en de omvang e.d. ook bepalend kunnen zijn.

De heer Van Dijk vraagt of de heer Pos zijn ideeën ook recentelijk heeft toegelicht bij Rijkswaterstaat.

De heer Pos antwoordt dat dit niet het geval is. Tijdens zijn buitenlandse werkzaamheden heeft hij zich beziggehouden met het ontwerpen van zandmotoren en veel mensen gesproken. Er is kennis en kunde, maar de Nederlandse kust moet verdedigd worden op de lijn van 1996. Maar Rijnland kan een goed voorstel uitwerken en aanbieden aan Rijkswaterstaat ('ik weet zeker dat dit dan wordt omarmd').

De heer Van Oeveren (VVD) weet dat de zandmotor bij Den Haag tien jaar succesvol functioneert. Wordt er gedacht aan een tijdelijke dan wel permanente zandmotor?

De heer Pos: de zandmotor is als permanente 'constructie' aangelegd. Van de totale zandsuppletie verdwijnt 30% weer in zee. Maar met een zandloper wordt een nieuwe -permanente- kustlijn gecreëerd met legio positieve effecten.

De voorzitter dankt de heer Pos voor diens bevlogen inbreng die zal worden meegenomen als de kustverdediging wordt besproken. De heer Pos is altijd welkom om in te spreken of een zienswijze in te dienen als concrete plannen op de agenda van Rijnland staan.

3. VV-Besluitvormingsnota's

3.1 WBP-6-Effect- en Middelenmonitor 2023

Voorgesteld besluit:

Een beeld te vormen van de voortgang van het Waterbeheerprogramma 6, middels de effectmonitor 2023, door het volgen van deze link: [Effectmonitor 2023: WBP6- Effect- en Middelenmonitor 2023 \(arcgis.com\)](#)

Portefeuillehouder De Vries leidt niet alleen de Effect- en Middelenmonitor in, maar ook het Programmajaarverslag en de Voorjaarsburap. Hij schetst het belang van een verschillende interpretatie van de gebruikte kleurtjes en bolletjes tussen de diverse documenten. Voorkomen moet worden dat verschillende beleidsdoelen worden vermengd.

De Effect- en Middelenmonitor moet worden gespiegeld met het WBP-6a. Een groen kleurtje betekent dat Rijnland op koers ligt voor wat betreft WBP-6. De Jaarrekening 2023 moet afgezet worden tegen de begroting 2023 en de daarbij behorende buraps. Groen in het Jaarverslag betekent dat Rijnland heeft uitgevoerd wat was afgesproken in de begroting voor de jaarschijf 2023.

De Voorjaarsburap gaat over de voortgang van de begroting 2024, het lopende jaar. Een groene kleur daarin houdt dan ook in dat Rijnland op koers ligt.

De voorzitter wil de agendapunten -hoewel met elkaar verbonden- separaat behandelen.

Hoogheemraad Knapp memoreert de al langer bestaande behoefte bij de commissie om de materiele stand van zaken binnen het waterveiligheidsprogramma en de waterketen en het programma circulariteit te bespreken aan de hand van: waar komen we vandaan; wat zijn de belangrijkste plannen voor 2024; waar liggen kansen én uitdagingen.

Waterketen: er is in eerdere bestuursperiodes structureel onvoldoende geïnvesteerd om de waterketenassets op orde te krijgen. Gevolg: calamiteiten, het niet voldoen aan de normen. In de vorige bestuursperiode is gestart met een ambitieus investeringsprogramma om de zuiveringen weer op orde te krijgen en het jaarlijks voldoende investeren, passend bij de nieuwbouwwaarde van de assets. Desondanks zijn de zuiveringsresultaten niet volledig behaald door een scala oorzaken. Het watersysteem staat centraal in de vele discussies over klimaatverandering en weersextremen. Deze hebben ook gevolgen voor de waterketenassets, met belangrijke uitdagingen voor Rijnland tot gevolg.

Positief is dat Rijnland wel heeft voldaan aan de afname-afspraken (belangrijk in het kader van onwenselijke overstorten en milieuschade). De hoogheemraad vindt het essentieel dat het investeringsprogramma binnen de waterketen onverminderd wordt uitgevoerd. Momenteel kan Rijnland de ambities met betrekking tot de zuiveringsresultaten nog niet behalen omdat veel zuiveringen momenteel worden aangepakt of daarvoor op de planning staan.

In 2024 staan twee grote projecten op de rol. 1. Zwanenburg: dat in 2025 naar verwachting zal worden afgerond. Het blijft gissen wat er tijdens de renovatiewerkzaamheden opdoemt. Zie de voortgangsrapportage. 2. Haarlem-Waarderpolder: in 2024 wordt het voorlopig ontwerp alsmede de gunningsprocedure afgerond. De bouwteamovereenkomst wordt binnenkort ondertekend. Volgens planning wordt het uitvoeringskrediet najaar 2024 tijdens de begrotingsbehandeling aan de VV voorgelegd.

Circulariteitsprogramma (met veel samenhang met het klimaatneutraliteitsprogramma en alles wat gebeurt binnen de waterketen): het BOB-traject heeft plaatsgevonden waarbij de hoofdlijnen van een afwegingskader werden vastgesteld. Aan de hand daarvan zal de besteding van de beschikbare middelen vanuit het coalitieakkoord in het MJP worden beoordeeld.

Kosten en milieueffecten van de diverse investeringen zouden op detailniveau inzichtelijk kunnen worden gemaakt, bijvoorbeeld via een milieukostenindicator (MKI). Maar dit is een complexe aangelegenheid. In het kader van de vraag: 'Doen we de goede dingen?' moet rekening worden gehouden met onzekerheidsmarges en zullen tijdens debatten de uitgangspunten moeten worden gewogen (inclusief monitoring) om daarmee zo goed als mogelijk te borgen dat Rijnland met de middelen de juiste dingen doet. Alsnog resteert dan de vraag, of alle investeringen voldoende zijn om

de doelstellingen van 2030-2035-2050 te halen. Hiervoor zal de komende tijd een methodiek worden ontwikkeld zodat de VV de gelegenheid krijgt om desgewenst tijdig bij te sturen.

Waterveiligheid: de hoogheemraad is zeer content over de inzet om de waterkeringen weer op orde te krijgen. De ambitie om jaarlijks 20 km per jaar aan te pakken is gemiddeld over de looptijd hoger uitgekomen. In het uitvoeringstempo is evenwel een terugslag geconstateerd. Oorzaak: corona én dure en complexe strekkingen die in tijd waren verschoven. Elke twaalf jaar wordt de situatie getoetst, resulterend in een opgave. Maar de uiteindelijke horizon strekt zich verder uit in de tijd. Om de ambitie blijvend te behalen, is extra inzet vereist. In het coalitieakkoord zijn hiervoor extra middelen opgenomen (ook voor personele capaciteit). In 2024 vindt een nieuwe toetsronde plaats. De uitkomsten worden met belangstelling tegemoetgezien want de nieuwe opgave moet zich gaan verhouden tot wat er nog ligt aan opgave uit 2012. Het is denkbaar dat bepaalde klussen (opgave 2024) met voorrang moeten worden opgepakt. Het inzicht wordt eind 2024 aan de VV voorgelegd. Landelijk is bepaald dat de primaire keringen duurzaam op orde moeten worden gebracht hetgeen de nodige investeringen zal vergen. Hierin wordt samengewerkt binnen het HWBP. Het Rijk betaalt 50% van de kosten, de gezamenlijke waterschappen draaien op voor 40% en het inliggende waterschap betaalt nog eens 10%. Het zal om ongekennde bedragen gaan: voor Rijnland wordt minimaal een verdubbeling van de jaarlijkse bijdrage voorzien. In de praktijk blijkt dat de verdeelsleutel anders uitpakt (10% blijkt veelal uit te komen op 1-2%). Het college van Rijnland is van mening dat de ooit gemaakte afspraken moeten worden nagekomen: het kan niet zo zijn dat de waterschappen op hun dijkrekening veel meer betalen dan afgesproken was.

Rijnland is bezig met de verplaatsing van de tijdelijke 70 strandpaviljoens richting zee. Gehoopt wordt zodoende veel maatschappelijke meerkosten te voorkomen en de duinen op natuurlijke wijze te laten meegroeien met de zeespiegelstijging. Dit traject zal leiden tot aanpassing van de Waterschapsverordening en komt uiteraard op de VV-agenda.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) dankt hoogheemraad Knapp voor zijn uitvoerige uitleg. Vraag: ziet hij mogelijkheden om het strandbeleid/meegroeien van de duinen te laten beïnvloeden door een 'zandmotor-achtig' project? Het lijkt haar een mooi initiatief voor de Rijnlandse kust.

Effect- en Middelenmonitor: het is positief dat de timing van het verschijnen samenvalt met de Programmajaarverslagen. De waterketen wordt in totaliteit als matig beoordeeld. Hoewel alle investeringen zijn gerealiseerd, blijven de resultaten achter. In de schriftelijke beantwoording op haar vragen wordt verwezen naar de gevolgen van de enorme neerslaghoeveelheden op de lozingsnormen. Gezien de toekomstige verwachtingen qua neerslag, vraagt mevrouw Corbey zich af of er niet meer gedaan moet worden om hemelwater af te koppelen van de rioleringen. Ook al is dit niet een taak van het waterschap: Rijnland heeft meermalen geopperd te willen meebetalen c.q. subsidie te willen verstrekken. Maar systemen moeten hoosbui-bestendiger worden ingericht. Ziet de hoogheemraad mogelijkheden om zodoende ook meer rendement te halen uit het investeringsprogramma?

De heer De Mooij (CDA) was al eerder positief over de Effect- en Middelenmonitor en is content dat de gevraagde legenda is toegevoegd. 1. Waterketen/regionale keringen: verwacht de portefeuillehouder dat de gele kleur op korte termijn op groen springt? Het CDA verwacht zelf dat gezien de nieuwe toetsronde 2024 en de nog pittige klussen, het bolletje nog geruime tijd geel zal blijven en mogelijk zelfs rood zal kleuren. Is het resterende programma nog realistisch? Moet er gezien de aankomende toetsing niet nu al extra geld worden gereserveerd? 2. Waterketen: deze scoort geel voor wat betreft het voldoen aan een goede effluent-kwaliteit. Er is slecht gescoord door 20% meer afvalwater en 30% meer door het verpompen van water naar andere locaties (door onderhoud liepen de prestaties terug). Hoe kan Rijnland beter presteren met inachtneming van de grillen van de natuur (piekbuien)?

De heer Van der Kaap (PvdD) vindt het fijn dat de Effect- en Middelenmonitor duidelijkheid verschaft waar het bepaalde vragen betreft, zoals over de bloemrijke dijken. Hierin staat dat 5% van de dijken

bloemrijk is ingezaaid. De Partij voor de Dieren vindt dat dit percentage toch wel achterblijft qua ambitie. Het gebruik van de kleur van het bolletje (groen of geel) zal de PvdD aankaarten bij agendapunt 3.2.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) dankt de organisatie voor de heldere stukken en de beantwoording van de technische vragen en de reflecties van beide portefeuillehouders. Slibverwerking: WN vindt het WBP-6 intussen een mooi instrument, maar enigszins verwarrend. Er wordt vermeld dat Rijnland het slib vervoert naar Haarlem-Waarderpolder om het centraal te vergisten. Maar in het coalitieakkoord wordt decentralisatie van slibverwerking genoemd. Vraag: wordt er centraal of toch decentraal slib verwerkt? Heeft het coalitieakkoord WBP-6 veranderd? Komt het erbij? Wat gaat het college doen en wat is de stand van zaken?

De heer De Ridder (PvdA) vindt de reflecties leerzaam, ook voor wat betreft de toekomst. Wateroverlast is ook met het oog op de toekomst een interessant onderwerp. Verwacht portefeuillehouder Knapp dat -als alle assets op orde zijn- Rijnland beschikt over voldoende capaciteit om de piekbelastingen op te vangen? Of moeten er additionele dingen gebeuren? En wat is de visie op bijvoorbeeld meer druk op gemeentes (ook in financiële zin) met betrekking tot afkoppeling? Veiligheid: de PvdA vindt het zinvol om na te denken over 'De Zandmotor' (WBP-7?). Wat is de visie van de hoogheemraad? In WBP-6 is een globaal financieel plaatje geschetst. Voor primaire keringen is sprake van veel extra uitdagingen (met fikse financiële gevolgen). Is het dan ook niet verstandig om in een plan alvast nauwkeuriger aan te geven waaraan wordt gedacht zodat de kosten ook hanteerbaar blijven voor het waterschap? Neem hierin ook de risico's en/of spanningen helder op.

De heer Van Oeveren (VVD) onderschrijft alle complimenten uitgesproken door de overige fracties voor de stukken en de reflectie van de hoogheemraad. Hij adviseert iedereen om de Klimaat-effect Atlas te raadplegen om op straatniveau zicht te krijgen op risico's van stortbuien e.d. Het is positief dat ondanks de stortbuien overstorten zijn voorkomen door het verwerken van enorme hoeveelheden water in de rwzi's. Toch is ook de VVD benieuwd wat Rijnland gaat doen: pompen of verzuipen of wordt er bij gemeenten op aangedrongen om hemelwaterafvoeren af te koppelen? De VVD adviseert om 'De Zandmotor' mee te nemen in de nog op te stellen reactie op de KNMI-klimaatscenario's (oktober 2023).

Portefeuillehouder Knapp meldt als eerste dat Rijkswaterstaat verantwoordelijk is voor zandsuppletie, gebaseerd op het Suppletieprogramma Kustlijnzorg. De waterschappen zijn verantwoordelijk voor de primaire keringen, zoals de duinen, en de aangroei daarvan. De hoogheemraad vindt het interessant om na te gaan of het suppletieprogramma Kustlijnzorg moet worden uitgebreid. Ook de KNMI-scenario's zullen in de discussie worden meegenomen. Maar voor Rijnland staat de robuustheid van keringen en duinen voorop. In de kustgebieden bevinden zich de zwakste schakels, zoals bebouwing. Daarom moet een aantal tijdelijke paviljoens buiten het seizoen worden afgebroken om aangroei met zand de ruimte te geven. Hoewel de inzet van de portefeuillehouder met name hierop is gericht, wil hij zinvolle initiatieven altijd bespreken met Rijkswaterstaat maar taken die belegd zijn bij andere overheden moeten daar ook blijven.

In reactie op Natuurterreinen en de PvdA antwoordt de portefeuillehouder dat met name waterzuiveringen die momenteel in onderhoud zijn (of op de planning staan) de normen niet halen. Hoe deze zouden scoren als de zuiveringen wél op orde waren geweest (inclusief de benodigde middelen) is niet in te schatten. Het belangrijkste is deze assets op orde te brengen, goed te onderhouden. Zodoende kunnen ze beter functioneren en zijn dan ook duurzamer. Pas als ze op orde zijn gebracht kan worden bepaald of de zuiveringen robuust genoeg zijn voor weersextremen. Het is denkbaar dat te zijner tijd ook buffers moeten worden ingeregeld en knelpunten in het rioolsysteem moeten worden aangepakt als blijkt dat de waterzuiveringen niet meer zijn opgewassen tegen

toenemende weersextremen. Het investeringsprogramma zal dan ook onverminderd worden uitgevoerd wat zal leiden tot een afnemende kwetsbaarheid.

Rijnland zet al in op het afkoppelen van hemelwater. Zie de integrale waterketenplannen en het brede bestuurlijke overleg met diverse wethouders. Het is evenwel een gigantische opgave en een eventuele subsidie van Rijnland zal niet echt significant helpen. Rijnland heeft wel financieel bijgedragen als er in een actuele renovatie forse efficiency kon worden behaald (bijvoorbeeld: na afkoppelen was een kleinere zuivering toereikend).

Regionale keringen: elke twaalf jaar wordt er getoetst maar het is onvermijdelijk dat een ambitie die verder in de tijd ligt voorbij wordt gestreefd door nieuwe toets-rondes en nieuwe opgaven. Het waterschap overlegt wel met de provincies over een betere stroomlijning die haalbaar en betaalbaar is voor het betreffende waterschap dat aan de lat staat. Maar het is een illusie te denken dat alle Nederlandse dijken op een bepaald moment aan alle normen voldoen.

In reactie op de kanttekening van het CDA, wijst de portefeuillehouder erop dat de resterende strekkingen complex c.q. anders zijn dan strekkingen die al wel zijn aangepakt de afgelopen twaalf jaar. Zij kunnen civieltechnisch complexer zijn. Uitgangspunt: strekkingen die het slechtst voldoen aan de wenselijke situatie en het grootste veiligheidsrisico veroorzaken, zullen als eerste worden aangepakt. Dat was ook de afgelopen twaalf jaar te doen gebruikelijk.

De portefeuillehouder maakt uit de woorden van de PvdD op dat de fractie tevreden is dat er een passage over bloemrijke dijken is opgenomen. Persoonlijk is de hoogheemraad geen voorstander van het noemen van een percentage omdat dit door allerlei parameters moet worden gecorrigeerd en onduidelijk blijft wat het eigenlijk betekent en de vraag blijft of de inzet voldoende ambitieus was. Portefeuillehouder Knapp zegt dat in het beleid is vastgelegd dat daar waar mogelijk er bloemrijk wordt ingezaaid -omdat Rijnland biodiversiteit zeer belangrijk vindt- maar hij vindt het lastig als er discussie wordt gevoerd over de vraag of 5% al dan niet hoog wordt bevonden. Getalsmatig is 5% weinig, maar Rijnland voert het beleid wel door daar waar mogelijk.

Slibverwerking: er is een centrale slibstrategie vastgesteld waarin is bepaald dat veel slib op één locatie wordt vergist. Uiteindelijk moet het slib door HVC worden verwerkt. Er komt een pilot voor centrale slibverwerking (zie coalitieakkoord). De notitie hierover volgt binnenkort. De vergisting wordt dus centraal uitgevoerd. Voor de pilot wordt gedacht aan een waterzuivering die niet in de buurt van Haarlem-Waarderpolder ligt. Er gaat uiteindelijk minder slib naar HVC.

Primaire keringen: op een aantal locaties is Rijnland niet het project-waterschap. Andere waterschappen dienen in principe 10% bij te dragen en zijn ook operationeel-organisatorisch verantwoordelijk voor deze dijkversterking. Op macroniveau worden tijdens gezamenlijke vergaderingen parameters gedeeld. Gebleken is dat ramingen per kilometer ontoereikend zijn en er geldt bij moet, ook door de uitdijende opdracht. Het is lastig te bepalen hoe e.e.a. beheersbaar kan worden gehouden, ook op nationaal niveau voor de markt.

Rijnland is vaak geen 'project-waterschap' maar is wel nettobetaler (Rijnland betaalt meer aan de alliantie dan het aan subsidies voor de eigen projecten ontvangt wegens het relatief geringe aantal kilometers primaire keringen). Het college vindt dan ook dat moet worden vastgehouden aan alliantie-afspraken. De subsidieregeling vanuit het HWBP voor het project-waterschap werkt op basis van voorcalculatie. Als na afronding van het project blijkt dat de raming te duur bleek te zijn, betekent dit dat de 10% niet is behaald. Rijnland is altijd bereid om aan de zorgplicht te voldoen, maar zou wel graag zien dat het ambitieniveau ook kan worden gerealiseerd. Als blijkt dat voornemens uit het HWBP toch niet uitvoerbaar zijn én bovendien duurder, is het aannemelijk dat alleen extra geld geen oplossing is. Voor het stabiliseren van het programma zijn ook andere maatregelen vereist en die discussie wordt gevoerd met betrekking tot het HWBP.

De heer Van Strien (50PLUS) is positief over de notitie en de reflectie van de hoogheemraad.

Zandsuppletie: indachtig de datum van 1 februari 1953 vindt de heer Van Strien dat de portefeuillehouder *moet* gaan overleggen met Rijkswaterstaat. De uitgesproken bereidheid om een gesprek aan te gaan vindt 50PLUS ontoereikend: 'De tijd en het klimaat wachten niet'. Er moet worden voorkomen dat 1 februari 1953 zich kan herhalen langs de kuststrook.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) deelt de visie van de hoogheemraad dat het op orde brengen van de assets prioriteit is. Het investeringsprogramma is daarop gericht. Maar zij acht het raadzaam om nu in kaart te brengen welke awzi's kwetsbaar zijn voor regenoverlast en welke mitigerende maatregelen nodig zijn om deze kwetsbaarheid aan te pakken.

De heer De Mooij (CDA) begrijpt dat de regionale keringen zijn voorzien van een geel bolletje maar hij vraagt de portefeuillehouder zijn eerdere vragen te beantwoorden: blijft het geel, wordt het bolletje groen of dreigt rood? Kwaliteit effluent: hoe gaat Rijnland beter rekening houden met piekbuien?

De heer De Ridder (PvdA) citeert pagina 28 van het Programmajaarverslag: *'Daarnaast zullen we rekening moeten gaan houden in het ontwerp van een zuivering met weersextremen.'* Hieruit kan worden opgemaakt dat er bij Rijnland toch iets anders moet gebeuren met de assets vanwege de weersextremen. Terwijl de hoogheemraad zojuist aangaf, dat Rijnland afwacht.

Primaire keringen: de PvdA maakte uit de woorden van de portefeuillehouder op, dat er grote financiële risico's zijn en de aanpak uitermate prijzig zal worden. De PvdA wil weten, of de komende ontwikkelingen niet transparant moeten worden gepresenteerd aan de VV. Of liggen de risico's allemaal bij de uitvoeringsorganisaties?

Hoogheemraad Knapp (VVD) wijst 50PLUS erop dat Rijkswaterstaat de zandsuppleties aanbrengt om een herhaling van 1953 te voorkomen. De manier waarop (suppleties of lokale zandmotoren) is aan Rijkswaterstaat. Rijnland concentreert zich op zijn verantwoordelijkheid, zoals de duinen maar de hoogheemraad is van harte bereid om het voorstel inzake 'De Zandmotor' aan te kaarten tijdens overleg met Rijkswaterstaat. Kortom: niet kunnen, maar hij gaat dit doen. **Toezegging.**

Bij uitbreiding of renovaties van zuiveringen kijkt Rijnland naar I.E. 's (inwonersequivalenten), volumes en prognoses. Weersextremen nemen toe met gevolgen voor de zuiveringen. Het is niet zo dat Rijnland achteroverleunt en zich beperkt tot het investeringsprogramma en pas daarna nagaat welke infrastructurele preventieve maatregelen nodig zijn (buffers, knelpunten in waterketensysteem e.d.). Meekoppelkansen worden uiteraard opgepakt. Om in kaart te kunnen brengen welke assets de weersextremen kunnen opvangen, dienen deze eerst goed te kunnen functioneren. Dat maakt de discussie complex. Als blijkt dat zuiveringen die worden gerenoveerd of spoedig worden opgeleverd weersextremen niet kunnen opvangen, zullen de werkzaamheden niet worden uitgesteld/gestaakt ten behoeve van een ingreep met betrekking tot capaciteit en buffer. De volgorde wordt dus aangehouden: eerst de assets op orde brengen, meekoppelkansen benutten en binnen de bestuurlijke gremia aandringen op mogelijk afkoppelen maar de portefeuillehouder wijst wel op de hoge kosten daarvan.

De portefeuillehouder verwacht niet dat het bolletje bij regionale keringen op rood springt. De resultaten worden in 2024 opgeleverd en is er een nieuw veiligheidsbeeld van de totaalopgave beschikbaar. Er zijn extra middelen/capaciteit in het coalitieakkoord geborgd om te voorkomen dat de ambities structureel onhaalbaar worden. Op dat moment kan de discussie binnen de VV weer worden opgepakt.

Meerkosten HWBP: de portefeuillehouder herhaalt zijn uitleg en wijst erop dat het de VV is die uiteindelijk besluiten neemt over bestedingen. Het college zal de VV nadrukkelijk en meenemen in een transparant besluitvormingstraject ook gezien de te verwachten ingrijpende gevolgen.

De voorzitter concludeert dat het agendapunt -wat de commissie W&W betreft- als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de VV.

3.2. Programmajaarverslag 2023

Voorgesteld besluit:

1. *Vast te stellen het programmajaarverslag 2023 van het Hoogheemraadschap van Rijnland;*

2. *Het voordelig jaarrekening resultaat ad. €4.844.769 als volgt te verdelen:*
 - €3.136.665 ten gunste van de Reserve schuldreductie;
 - €2.222.222 ten gunste van de Egalisatiereserve gebouwd;
 - €150.000 ten gunste van de Reserve PFOS saneringen;
 - €1.713 ten gunste van de Egalisatiereserve natuurterreinen;
 - €471.775 ten laste van de Egalisatiereserve overige ongebouwd;
 - €118.943 ten laste van de Egalisatiereserve ingezetenen;
 - € 5.113 ten laste van de Reserve Vitaliteit.
3. *De beschikbaar gestelde investeringskredieten per 31 december 2023 met een restantkrediet van €1,6 miljoen af te sluiten.*
Zie programmajaarverslag 2023 bijlage 1-1 Overzicht af te sluiten VV-Kredieten per 31 december 2023.

De heer Van der Kaap (PvdD) zegt dat op eigen assets 5% bloemrijk is ingezaaid. De PvdD vindt het een magere oogst en vindt het groene bolletje niet passend. Dit kan duiden op een te laag pitchniveau (kleur zou verwijzen naar de ambitie). Vandaar de verbazing over de kleur 'groen'. Pagina 10: *'We beschermen de waterkeringen tegen de graverij van muskusratten en andere invasieve exoten.'* Waaruit bestaat deze bescherming? Worden dijken al fysiek beschermd tegen graverij en zo ja, hoever zijn deze werkzaamheden (om waterkeringen te beschermen) gevorderd? *'We zetten de samenwerking met andere waterschappen voor het muskusrattenbeheer voort, inclusief het proces van terugdringen tot de landsgrens.'* De PvdD vindt het ongepast en smakeloos om deze zinsnede te voorzien van een groen lachebekje. Mede omdat in de recente presentatie van de muskusrattenbestrijders werd gezegd dat nog levende -in vallen aangetroffen dieren- dan wel worden doodgeschoten dan wel doodgeslagen. Het doodslaan van deze dieren vindt de Partij voor de Dieren onverteerbaar. De fractie vindt dan ook dat het doodslaan door het waterschap van dieren die gewond zijn aangetroffen in een val, niet moet worden toegestaan. Hij wil hierover een toezegging van de portefeuillehouder.

De heer De Mooij (CDA) vindt dat het jaarverslag er fraai uitziet. Er zijn mooie stappen gemaakt ten opzichte van het vorige.

Het is opvallend dat er als reden voor achterstand vaak wordt verwezen naar het vertrek van een cruciaal teamlid. Wat kan hieraan preventief worden gedaan?

Waterketen: het doel van de lozingseisen is niet behaald en de resultaten liggen lager dan in het vorige jaar. Ook staat er op pagina 28: *'In 2023 voldeden 11 locaties enige tijd niet aan de eisen.'*

Hoe wil de portefeuillehouder de situatie verbeteren, mede gezien de weersextremen? En is Rijnland voldoende voorbereid op eventuele calamiteiten?

De heer Van Mastwijk (Agrarisch) is tevreden met het overzichtelijke en goed leesbare jaarverslag. Het is positief dat de inhaalslag qua dijkversterkingen vruchten afwerpt. Waterketen, pagina 4: *'De hogere investeringsuitgaven zijn vrijwel geheel veroorzaakt door een versnelling bij de investeringswerken. Dit alles ondanks deze tijd van schaarste en prijsstijgingen.'* Op pagina 30, cluster Zwanenburg, staat evenwel: *'Cluster Zwanenburg €9,6. Voor Zwanenburg is €51,3 miljoen uitgegeven, dat is €9,6 miljoen meer dan de begroting. Zoals eerder aan de VV gemeld zijn de werkzaamheden volgens de planning verlopen en de overeengekomen indexeringen en wijzigingen met de opdrachtnemers hebben geleid tot hogere uitgaven.'* Beide passages kan de heer Van Mastwijk niet met elkaar rijmen.

De heer Van den Berg (AWP voor water, klimaat en natuur) stelde een technische vraag over de onduidelijkheid over in het besluit genoemde bedragen. De vraag is op zich afdoende beantwoord. Er staat onder andere: *'De aansluiting vanuit de drie stappen naar de resultaat verdeling is te maken met een vrij gedetailleerd overzicht. Deze is niet opgenomen in de besluitnota.'* De AWP vindt dat de

bijlage niet als 'vrij gedetailleerd' kan worden bestempeld. De fractie verzoekt het overzicht toe te voegen aan het besluit ter verduidelijking.

De heer Klok (ChristenUnie-SGP) is eveneens positief over de presentatie. De W&W-thema's scoren beide groen en presteren goed. Zijn fractie sluit zich aan bij de vragen van het CDA over 'het cruciale teamlid'. Zijn er na eerdere kritische kanttekeningen van onder andere de ChristenUnie-SGP al verbeterlagen doorgevoerd?

De heer Van Oeveren (VVD) is het eens met de breed uitgesproken complimenten. Pagina 10: *'De fysieke voorjaarsinspectie is voltooid, maar de gegevens moeten nog worden verwerkt. Daarna kunnen we 2023 evalueren. Echter, om een goed beeld te krijgen en uitschieters te middelen, evalueren we straks ook de voorjaarsinspectie van 2024. Wel lijkt het nu al duidelijk dat de voorziene €150.000 ontoereikend is om alle schade aan de groene keringen door wind en scheepsgolven te herstellen.'* De VVD vindt het zorgelijk dat €150.000 niet voldoende is en hoort graag hoe e.e.a. beter kan worden opgelost.

De heer De Ridder (PvdA) dankt het college voor het goed leesbare compacte Jaarverslag. Hij wil graag weten op basis waarvan een 'groene smiley' wordt toegekend. Er is veel meer geïnvesteerd dan begroot en dat klinkt als 'rood'. Als de middelen aan een goed doel zijn besteed (er is veel meer gebeurd) is er eigenlijk sprake van een verdubbeling van de groene smiley bij de kerngetallen. Hij vraagt zich af of 'rood' niet altijd moet worden gegeven in gevallen waarin er niet goed is begroot. Dagelijks onderhoud (pagina 4, 5 en 6): er is hiervoor extra geld beschikbaar gesteld in de Najaarsburap. Is dat toereikend?

Inspanningsverplichtingen 8, 9 en 10: hoe wordt de VV hierin nog meegenomen?

8 bevat een planning voor een pilot: *'We participeren in de Meegroeidijk, om circulariteit verder uit te werken voor dijkverbetering. Realisatie 2023. Voor de Meegroeidijk is een selectie van 10 locaties gemaakt voor een pilotproject in samenwerking met het project DiRK, de watersysteembeheerders en het baggerteam. Verdere stappen moeten nog worden genomen voor de financiering van het project met alle belanghebbenden.'*

9: *'We verwerken de uitkomsten van het onderzoek naar de dijkafschuiving in de MT-polder in de toetsronde van de regionale keringen. Realisatie 2023: In aanvulling op de lopende toetsing wordt een gevoeligheidsanalyse gedaan op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar de dijkafschuiving. Voor specifiek de MT-polder is een quickscan uitgevoerd op basis van bestaande gegevens. De bevindingen hieruit worden verwerkt in de versterkingsopgave (prioritering) en monitoring (inspectie). We zijn in gesprek met de provincie Zuid-Holland om de bevinding uit het onderzoek te laten landen in de toetsingsleidraden en/of het ontwikkelingsprogramma regionale keringen.'*

Krijgt de VV nog informatie over deze quickscan (bij de nota Waterveiligheid, bijvoorbeeld?).

10: *'We gaan voor de waterveiligheidsaak aan de slag met water meer sturend kunnen maken bij de inrichting van de leefomgeving. Realisatie 2023: Samen met de provincies zijn we bezig met het verkennen van de mogelijkheden om overstromingsrisico's en dus waterveiligheid te integreren in de planning van de inrichting van de leefomgeving. Tegelijkertijd wordt er een systeemstudie uitgevoerd waarin we ook kijken naar de impact van nieuwbouw in de polder op het overstromingsrisico en dus op de waterveiligheid. Met behulp van een specifiek programma kunnen we de effecten van de nieuwbouw op de overstromingsrisico's in kaart brengen. Dit stelt ons in staat om een constructieve dialoog te voeren bij het plannen van de inrichting van de leefomgeving, juist met het oog op de waterveiligheid.'*

In hoeverre wordt de VV meegenomen bij de genoemde systeemstudie?

Muskusratten: het doel is volgens de PvdA niet het doden maar om de ondergravingen te reduceren. Worden er ook minder ondergravingen geconstateerd? Daarop dient immers te worden gestuurd.

Waterketen: pagina 31: *'We nemen in 2023 een besluit (op basis van een value case) over verwijderen van medicijnresten op locaties aanvullend op awzi Leiden Noord.'* Bij de realisatie staat: *'In het coalitieakkoord Rijnland op peil staat de ambitie om de komende periode op 2 of 3 locaties een*

installatie voor het verwijderen van medicijnresten te bouwen. In de VV is gesproken over criteria op basis waarvan we besluiten waar we wel of niet, of eerst of later, een aanvullende zuiveringstrap bouwen.' Hier staat niet dat er nog steeds 4 locaties in beschouwing worden genomen (zoals afgesproken in de VV, meent de heer De Ridder).

De voorzitter had het plezierig gevonden als de vele vragen [die technisch van aard zijn] vooraf schriftelijk waren ingediend mede om het vergadertempo te bespoedigen. Hij besluit daarop tot een korte schorsing ten behoeve van de beantwoording door het college.

(Schorsing)

Hoogheemraad Knapp zegt in antwoord op de PvdD-vragen dat de 5% betrekking heeft op 'alle dijken' die bloemrijk zijn ingezaaid, dus niet alleen dijken die eigendom zijn van Rijnland. Rijnland ziet de 1300 km dijken als eigen assets, maar dat betekent niet dat deze allemaal eigendom zijn van het waterschap. De portefeuillehouder zegt dat het genoemde percentage moet worden gecorrigeerd voor die (delen van) dijken die Rijnland niet in eigendom heeft (zoals het geval is bij tuinen van privé-eigenaren op dijken) of waar sprake is van medegebruik (wegen, fietspaden). De hoogheemraad benadrukt dat Rijnland overal waar er bloemrijk kan worden ingezaaid op dijken, dit ook op basis van beleid doet.

De portefeuillehouder vindt bij nader inzien de groene smiley bij de passage over het doden van muskusratten ook ongelukkig. Hij zegt toe deze te wijzigen in een 'groen bolletje' (wat betekent dat de afspraak is ingelost). **Toezegging.**

Voor de bestrijding wordt een protocol gevolgd. Hij zegt toe de wens vanuit de VV -een zo diervriendelijk mogelijke bestrijding van muskusratten- te zullen inbrengen in het bredere bestuurlijke overleg waarop dit onderwerp aan de orde komt. **Toezegging.**

Rijnland wil als eerste de assets in de waterketen op orde brengen maar zal de meekoppelkansen (capaciteitsvoordeel om hoosbuien op te vangen) meenemen. De bewuste locaties komen sowieso - nadat assets op orde zijn gebracht- inzichtelijk in de planning terecht en terug in de VV.

Vertrek cruciaal teamlid: hierover werd al gerapporteerd in de buraps en nu dus wederom in het jaarverslag. Het is een hardnekkig probleem. Het vertrek van goed-ingevoerde teamleden werkt door in de continuïteit van de projecten.

In reactie op de heer Van Mastwijk was het beter geweest om op de bewuste pagina aan te geven dat er sprake is van een combinatie van kasstroomritme -waardoor bepaalde posten in een bepaalde jaarschijf vallen-, het naar voren halen van werkzaamheden (versnelling) en de hogere kosten. De diverse plussen en minnen zijn overigens netjes vermeld. Deze tellen op tot 8% (= €9,5 miljoen). Maar dit is niet de enige determinant.

Schade aan oevers: het VVD-signaal is helder. Er is afgesproken om na twee jaar te evalueren. De gegevens van de recente inspectie worden verzameld en landen in de totaalevaluatie die in de VV zal worden besproken.

In reactie op de PvdA: er is extra geld opgenomen in de Najaarsburap. Of de middelen toereikend zijn, is de portefeuillehouder niet bekend maar het onderwerp komt terug in de nieuwe begroting.

Naar aanleiding van kanttekeningen over de inspanningsverplichtingen: in het geval er beleidsimplicaties zijn, wordt de VV uiteraard geïnformeerd. Quickscan: de uitkomsten zijn in de toetsingssysteematiek ingebouwd (zie de Effect- en Middelenmonitor: komt in najaar in de VV).

Muskusratten: de graverij heeft impact. Maar het is niet mogelijk om de schade onder de grond te monitoren. Er wordt wel gestuurd op aantallen en de strategie -terugdringen tot de landsgrens- is gericht op het vangen en uitroeien. Het beschermen van dijken is onbetaalbaar.

De heer De Ridder (PvdA) vraagt of Rijnland zicht heeft op de aantal muskusratten. Of gaat het alleen over de aantallen die doodgaan?

Hoogheemraad Knapp zegt dat er vooral op vangsten wordt gestuurd. Er zijn waarschijnlijk schattingen beschikbaar maar de dieren bewegen zich vrij door het land. Beleid: er wordt op vangst per rayon gestuurd. Andere -meer logisch lijkende- parameters zijn onuitvoerbaar. Medicijnenverwijdering: er is aangesloten bij de formulering uit de begroting. Er zijn middelen voor 2 tot 3 locaties. In het besluit van de VV staat overigens dat Rijnland *alle* locaties in het vizier houdt. De kosten van een medicijnrestenverwijderaar bij elke zuivering zijn nog niet berekend. Er ligt weliswaar een ambitie voor 2 tot 3 locaties, maar het is denkbaar dat zelfs 2 locaties al zeer ingewikkeld blijken te zijn.

In reactie op vragen, antwoordt portefeuillehouder De Vries dat het verstrekken van de uitgebreide berekende rekenformule de complexiteit alleen maar zal vergroten. Er is geen sprake van onwil om deze te geven, maar dan is uitleg wel vereist en de portefeuillehouder is daartoe zeker desgevraagd bereid.

De heer Van den Berg (AWP voor water, klimaat en natuur) herhaalt dat de vraag voor nu afdoende was beantwoord. Maar dat het beter was geweest als het antwoord op de technische vraag (de niet vet gemarkeerde regels) meteen was toegevoegd aan het stuk. Los hiervan zal de AWP zich verder gaan verdiepen in de kostentoedeling maar dat punt staat los van de eerdere kanttekening over het integraler leesbaar maken van een stuk. De formule daarachter is primair interessant voor de techneuten e.d.

Portefeuillehouder De Vries zegt toe in het vervolg de genoemde tekst te zullen toevoegen.

Toezegging.

De opmerking van de PvdA om overschrijdingen met rood in te kleuren beschouwt de portefeuillehouder als steun voor wat betreft zijn soms wat strenge opvatting binnen het college. Maar: een aantal jaren geleden was er sprake van een aantal onderschrijdingen qua investeringen en toen spoorde de VV het college aan tot actie om het goedgekeurde programma ook te gaan realiseren. Er werd afgesproken met de VV dat een beperkte overschrijding toch van een groen kleurtje mocht worden voorzien. Die interpretatie van een groene smiley is hier dus toegepast.

De heer De Ridder (PvdA) zegt geen behoefte te hebben aan een uitgebreide discussie daarover. Maar: 'wordt deze ooit rood?'.

Portefeuillehouder De Vries ziet dit als een gewetensvraag. Als 10% in zicht komt, lijkt rood hem gerechtvaardigd.

Tweede termijn

De heer Van der Kaap (PvdD) concludeert dat de passage op pagina 10: '*We beschermen de waterkeringen tegen de graverij van muskusratten en andere invasieve exoten*' niet aansluit bij de praktijk. Er wordt gesuggereerd dat de waterkeringen op zich fysiek worden beschermd en daarvan is geen sprake. Dus zou de tekst daarop moeten worden aangepast.

De PvdD dankt de portefeuillehouder voor diens toezegging en wil van de vorderingen graag op de hoogte worden gehouden.

De heer Krantz (Natuurterreinen) zou het onderwerp 'muskusratten' graag agenderen voor de commissie. Met name het doel om ze uit te bannen tot aan de landsgrenzen en de vraag of dit wordt gehaald en of er voor Rijnland mogelijk geen andere strategieën moeten worden onderzocht. Hij weet niet of deze wens door de andere fracties wordt ondersteund.

De voorzitter zegt dat fracties kunnen verzoeken om onderwerpen te agenderen. Maar dat gaat verder dan het stuk dat momenteel ter bespreking voorligt.

Hoogheemraad Knapp herhaalt het dilemma tussen een toename in de vangsten én de vraag waardoor die wordt veroorzaakt: wordt er succesvoller gevangen, is er sprake van een wijziging in de populatie? In het samenwerkingsverband is een aantal analyses uitgevoerd. Met a: een deductieve inslag: de capaciteit voor de uren beschikbaar voor het vangen blijkt geringer dan oorspronkelijk bedacht (door verlof, bijvoorbeeld) en b: met een indicatieve inslag: waarbij wordt gekeken naar de waterschappen die de populatie wel onder controle krijgen en hoeveel uren daaraan is besteed. De analyses zijn vergeleken en het blijkt, dat een geringe uitbreiding qua capaciteit tot vergelijkbare successen zal leiden. Nodig om de strategie (terugdringing tot aan de landsgrens) te doen slagen. De portefeuillehouder zal de analyse en onderbouwing in het najaar 2024 of voorjaar 2025 aan de VV aanbieden. Dan kan breder bij het onderwerp worden stilgestaan. **Toezegging.**

De heer Krantz (Natuurterreinen) dankt de portefeuillehouder voor diens toezegging. Verzoek: trek het onderwerp breder dan alleen het beschikbaar stellen van financiën voor de bestrijding.

De voorzitter concludeert vervolgens dat 3.2. als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de VV.

3.3. Voorjaarsburap 2024

Voorgesteld besluit:

1. *Vast te stellen de Voorjaarsburap 2024.*
2. *Een beeld te vormen van de financiële beheersing van het project Haarlem Waarderpolder.*

3.4. Kredietvoorstellen bij de Voorjaarsburap 2024

Voorgesteld besluit:

1. *Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van €500.000 voor de restauratie van de sluishoofden van de Kolksluis te Spaarndam.*
2. *Voor de Dijkversterking Regionale Keringen (DIRK):*
 - a. *Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van €9.700.000 voor clusterkrediet DIRK I,*
 - b. *een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van €1.700.000 voor clusterkrediet DIRK II en*
 - c. *een voorbereidings- en uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 8.000.000 voor clusterkrediet DIRK VII*
3. *Voor de poldergemalen:*
 - a. *Een voorbereidingskrediet van €5.000.000 ter beschikking te stellen voor de voorbereiding van het nieuwe pakket maatregelen aan poldergemalen en voor het uitvoeren van eventuele maatregelen met een korte voorbereidingstijd (PTP4).*
 - b. *Een uitvoeringskrediet van €1.525.000 ter beschikking te stellen voor de uitvoering van gemaal de Dammers uit PTP4.*
 - c. *Een uitvoeringskrediet van €2.900.000 ter beschikking te stellen vanuit de KRW voor de aanleg van drie vispassages uit PTP1 en één uit PTP4 en de aanpassing van de aansturing van de gemalen ten behoeve van de vismigratie.*
 - d. *Een uitvoeringskrediet van €1.000.000 ter beschikking te stellen voor het uitvoeren van maatregelen met korte voorbereidingstijd uit PTP3*
4. *Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van €2.250.000 voor de inventarisatie van de oeververdedigingen (voor de legger) en voor de vervanging van oeververdedigingen.*
5. *Voor de bouw van de slibsilos in Noordwijk, Nieuwveen, Nieuwe Wetering en Katwijk een voorbereidingskrediet van € 1800.000 beschikbaar te stellen.*
6. *Voor de renovatie van zuiveringskring Zwaanshoek een voorbereidingskrediet van €6.000.000 beschikbaar te stellen.*

Het voorstel om 3.3. en 3.4. gecombineerd te bespreken wordt door de commissie overgenomen, aldus de voorzitter.

De heer Van Oeveren (VVD) verwijst naar de passage over het project 'Herstel afschuiving polderkade bij Reeuwijk': er is op basis van onderzoek nu een goede raming opgesteld voor de uitvoeringskosten. Dat is fijn, maar helaas komen ze €500k hoger uit dan begroot. Maar de VVD verwacht dat alles weel prima op orde komt.

Haarlem-Waarderpolder: 1. Het definitieve ontwerp is iets vertraagd maar de VVD neemt aan dat dit geen consequenties heeft voor de integrale planning; 2. In de voortgangsrapportage staat onder risico 2 dat er de benodigde aandacht is voor het vastgestelde pakket aan eisen. Betekent dit, dat integraal werken een aandachtspunt blijft binnen Haarlem-Waarderpolder?

De VVD vindt het verstandig dat energievoorziening als risico is benoemd en is eveneens content dat de aanbesteding via een marktverkenning is gelopen.

Zwanenburg: als eerste risico wordt de onzekerheid over wat er zal worden aangetroffen genoemd.

De VVD is bevreesd voor eventuele extra kosten.

De heer Van Strien (50PLUS) verwijst naar 3.3. Haarlem-Waarderpolder. Het doet hem deugd dat zijn suggestie om een afspraak te maken met de beide Haarlemse portefeuillehouders is ingewilligd. Het is ook goed dat ambtenaren van én de gemeente Haarlem en Rijnland een aantal zaken gezamenlijk gaat bespreken. Ook de voorzitter van de Industriekring Waarderpolder, de heer Bruno Giebels, heeft aangegeven graag kennis te willen maken met hoogheemraad Knapp gezien de verwachte af- en aanvoer van bouwmaterialen.

3.4.: 50PLUS is zeer blij met het ruime budget voor de Kolksluis Spaarndam.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) maakt zich zorgen over de beschreven risico's Haarlem-Waarderpolder. Deelt hoogheemraad Knapp die of denkt hij dat Rijnland de beschreven risico's kan behappen of mitigeren?

3.4.: Natuurterreinen had al technische vragen gesteld over punt 5 (is de bouw van silos in Noordwijk, Nieuwveen, Nieuwe Wetering en Katwijk niet in strijd met het coalitieakkoord en kan het niet leiden tot nieuwe lock-ins). In de beantwoording kwalificeerde het college dit als politieke vraag. Tot grote verbazing van mevrouw Corbey die vindt dat de collegepartijen zich in principe dienen te houden aan het coalitieakkoord maar zij realiseert zich dat het soms door veranderende omstandigheden niet mogelijk is. In dat geval, zou het college dit aan de VV moeten melden en de VV daarin moeten meenemen.

Het tweede deel van de vraag of het voorbereidingskrediet niet beter kan worden besteed zou als politiek kunnen worden bestempeld. Maar Natuurterreinen wil wél uitleg over het verband tussen de decentrale silbstrategie (zie het coalitieakkoord) en het voorkomen van lock-ins.

Bloemrijke dijken: Natuurterreinen is er niet blij met dit clusterkrediet in een verzamelkrediet. Het betreft een uitvoeringskrediet en er wordt wederom gesteld dat dijken bloemrijk zullen worden ingezaaid daar waar mogelijk. Het gaat om een uitvoeringskrediet dus is het logisch dat het college nu toch echt wel weet op hoeveel kilometers dit bij benadering mogelijk is.

Idem dito waar het de opmerkingen over circulariteit betreft. Het is evident dat het gebruik van zand de voorkeur verdient waar mogelijk boven plaatsing van damwanden, bijvoorbeeld. Ook dit zal bij Rijnland bekend zijn op het moment dat er een uitvoeringskrediet wordt aangevraagd.

Mevrouw Corbey vindt de toelichtingen op de verzamelkredieten ontoereikend en stelt dan ook voor deze niet als hamerstuk te gaan behandelen: zij wil er in de VV op terugkomen.

De heer Van den Berg (AWP voor water, klimaat en natuur) interrumpeert. In verband met andere verplichtingen kan hij deze (uitlopende) vergadering niet langer bijwonen. De fractie verzoekt om agendapunt 3.5. -waarover de fractie een aantal vragen heeft- aan te houden. Het is voorts denkbaar dat er voor de VV een motie wordt voorbereid.

De voorzitter zegt toe dat 3.5 als bespreekstuk zal worden doorgeleid naar de VV.

De heer Van Oeveren (VVD) vraagt waarom Natuurterreinen in de VV wil doorpraten over de verzamelkredieten.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) kan zich niet heugen dat ze 'doorpraten' heeft gezegd. Zij wil een antwoord op haar -volgens haar technische en geen politieke- vraag. Als het antwoord daartoe aanleiding geeft, wil ze er best over doorpraten.

De voorzitter begreep dat mevrouw Corbey overweegt om een amendement in te dienen op dit punt. Als de vraag naar haar tevredenheid wordt beantwoord, ziet hij geen aanleiding om het onderwerp alsnog te agenderen als bespreekstuk.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) wacht de beantwoording af. Het gaat haar om twee punten uit het verzamelkrediet: de dijken én de slibsilos. De verstrekte informatie is ontoereikend voor het nemen van een doordacht besluit. De verzamelde stukken verdienen net zoveel aandacht als andere stukken. Dus vooralsnog acht zij zich onvoldoende geïnformeerd voor een goed debat. Mogelijk verandert dit nog gaande de vergadering.

De voorzitter wacht de verdere discussie af.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) wijst erop dat portefeuillehouder Knapp in antwoord op haar vragen over de slibstrategie aangaf dat de centrale slibstrategie over Gouda en Bodegraven gaan (op grotere afstand) Maar mevrouw Corbey wil het ook hebben over locaties die dichterbij liggen. Vraag aan mevrouw Corbey en portefeuillehouder Knapp: wat de strategie is van deze coalitie, welke afspraken er zijn gemaakt?

De heer Van Mastwijk (Agrarisch) sluit aan bij de VVD. Hij vermoedt problemen na lezing van de voortgangsrapportage Zwanenburg. Afgaande op de tekst (vermoedens lijken bevestigd te worden) lijkt het erop dat daarmee rekening is gehouden qua kosten. Maar nu het benoemd wordt als belangrijkste risico, kan dit ook betekenen dat de VV alvast wordt voorbereid op kostenstijgingen. Kan de portefeuillehouder niet nu al aanvullende gegevens delen?

De heer De Mooij (CDA) is net als de VVD en de fractie Agrarisch beducht over wat er op Zwanenburg wordt aangetroffen. Zie ook de kostenexplosie met betrekking tot de renovatie van De Tweede Kamer. Dus graag nadere uitleg. Haarlem-Waarderpolder: het CDA ziet de m.e.r. als risico. Deze aanvragen hebben in toenemende mate negatieve effecten op de planning. Hoe gaat Rijnland dit voorkomen? 3.4: de voorbereidingskredieten lijken gaandeweg steeds hoger te worden. Klopt dat? Hoe kunnen deze worden beperkt tot de voorbereidingen en worden voorkomen dat deze ook deels worden gebruikt voor de financiering van het project?

Hoogheemraad Knapp geeft aan (met betrekking tot risico 2, Haarlem-Waarderpolder) dat beoogd werd om de trend ten opzichte van de vorige rapportage weer te geven. Het was beter geweest als was aangegeven dat het risico onverminderd aanwezig is.

Zwanenburg: bij de extra kredietaanvraag werd al gemeld dat deze inclusief een risicoreservering was. Renovatiewerkzaamheden zijn altijd onvoorspelbaar, zoals ook al eerder gedeeld: men is afhankelijk van wat er wordt aangetroffen. Het krediet is -huidige stand van zaken- nog steeds nagenoeg toereikend. Maar er zijn mee- en tegenvallers. De portefeuillehouder heeft geen glazen bol en kan geen garanties afgeven.

Het bezoek aan de twee wethouders van Haarlem was constructief. Als de gegevens van de Industriekring worden doorgegeven aan bestuurszaken, zal Rijnland de voorzitter uitnodigen voor een gesprek (met portefeuillehouder dan wel het projectteam).

Het klopt dat de nodige risico's zijn benoemd inzake Haarlem-Waarderpolder, maar er zijn ook de nodige beheersmaatregelen beschikbaar om de effecten te beperken. Het is evident dat ook de

portefeuillehouder zich enigszins zorgen maakt, zie de diverse acties en de contacten met de Omgevingsdienst over stikstof. Maar hij signaleert geen buitensporige risico's: ze horen bij een groot project als dit. Alles wordt gedaan om deze zo beperkt mogelijk te houden.

Bloemrijke dijken: de portefeuillehouder deelt niet alle conclusies van Natuurterreinen. De portefeuillehouder heeft als stelregel het beleid daar waar mogelijk te effectueren. Rijnland kan daarop worden vertrouwd. Het is niet zo dat bij de aanvraag van een uitvoeringskrediet of een voorbereidingskrediet al bekend is waar alles op detailniveau in de praktijk kan. Zo is Rijnland voor het medegebruik van dijken afhankelijk van andere overheden. In het beleid is het meest ambitieuze niveau opgenomen. Het aantal kilometers acht de portefeuillehouder minder bepalend. Hij zal de VV actief informeren als voornemens toch niet kunnen worden doorgevoerd (en waarom). Meer kan de portefeuillehouder -ook met het oog op de belastbaarheid van de medewerkers- niet beloven. Hij dankt Natuurterreinen voor de gestelde technische vragen.

Krediet silos: Rijnland hanteert de vigerende centrale slibstrategie. Het centrale vergisten kan op Haarlem-Waarderpolder van start in 2027-2028 en moeten de verlaadsilo's op de overige locaties van waaruit men centraal wil vergisten goed zijn gerealiseerd. Ten aanzien van de decentrale slibverwerking stelt het coalitieakkoord dat er een analyse wordt opgesteld en een pilot volgt. Niet op een van deze locaties. Het zal ook geen sprake zijn van lock-ins. Er zal een behoorlijke tijd liggen tussen het moment waarop kan blijken dat de decentrale slibverwerkingstechnologie (momenteel nog in pilot-vorm) opschaalbaar en überhaupt toepasbaar is op de Rijnlandse assets en ook de eigen pilot-fase is gepasseerd.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) wijst erop dat in het coalitieakkoord niet staat dat er een pilot is voorzien. Citaat: *'Aan het begin van deze coalitieperiode bepalen we hoe we slimmer kunnen omgaan met nieuwe technieken zoals decentrale slibverwerking.'* Er staat niet waar dit wel/niet gaat plaatsvinden. Dus dient er in een nota over de bouw van silos rekening te worden gehouden met deze decentrale methode van slibverwerking.

Richting Water Natuurlijk: de centrale slibstrategie is in 2018 vastgesteld door de VV maar door de opkomst van een scala nieuwe technologieën lijkt het rendabeler en duurzamer om slib decentraal te gaan verwerken. Natuurterreinen vindt het raadzaam om deze optie dan ook te gaan onderzoeken. Stankoverlast is vreselijk. Zie de discussie over de awzi Velsen. Het aanbrengen van een behoorlijk afdekzeil zou voor de hele awzi €1700 waardoor mensen niet meer in de stank zouden zitten. Mevrouw Corbey vraagt zich dan ook af of er op de bewuste locaties geen afdekzeil kan worden aangebracht om stankoverlast voor de omgeving te voorkomen. Zij vraagt hoeveel mensen last ondervinden en hoeveel awzi's stankoverlast veroorzaken en hoeveel zeiltjes nodig zijn om de stankoverlast te voorkomen.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) constateert een verschil van inzicht ten aanzien van afspraken in het coalitieakkoord. Mevrouw Corbey heeft het over andere locaties dan hoogheemraad Knapp. Zij vindt dit 'bijzonder' en wil zich hierover als loyale oppositiepartij toch graag nader beraden.

Hoogheemraad Knapp licht toe: er wordt overgestapt op gesloten verladen en voor het uitvoeren van de vigerende centrale slibstrategie zijn silo's nodig. Om ervoor te zorgen dat er op Haarlem-Waarderpolder vergisting kan plaatsvinden vanaf 2027-2028, moet nu een voorbereidingskrediet voor de bouw van de silo's worden besproken. Zodat het slib kan worden verladen en naar Haarlem-Waarderpolder kan worden getransporteerd. Hij is zich niet bewust van enig verschil van inzicht. De technologie bevindt zich nog in de pilotfase. Om decentrale alternatieven te bestuderen, is een pilot vereist. Mevrouw Corbey is op basis van haar expertise ook meegenomen in de diverse voorbereidende gesprekken op de uiteindelijke nota. Het is logisch om een experiment met centrale verwerking te lokaliseren op een plek die zover mogelijk is verwijderd.

Het college eerbiedigt en het voorkomen van lock-ins (die meer zien op de circulariteitsparagraaf) en tevens wordt de centrale slibstrategie uitgevoerd. Voorstellen over 'zeiltjes' worden te eenvoudig ingebracht: het zou goed zijn als deze zouden worden onderbouwd. In de nota zal ook aandacht

worden besteed aan eventuele decentrale verwerking. Als het college 'lock-ins' had voorzien, was dit actief gemeld.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) is benieuwd naar de reactie van mevrouw Corbey.

Portefeuillehouder Knapp heeft begrip voor dit verzoek.

De heer Van Oeveren (VVD) geeft aan dat hij toch wat geïrriteerd raakt. Immers: het gaat zijns inziens om de beantwoording van het college in eerste termijn. Klopt dat?

De voorzitter bevestigt dit en verzoekt portefeuillehouder Knapp zijn beantwoording in eerste termijn af te sluiten. Het onderwerp is wat hem betreft afdoende behandeld. Het kan desgewenst weer worden aangekaart in de VV.

Hoogheemraad Knapp vervolgt zijn beantwoording. Het is goed denkbaar dat prijsstijgingen een rol spelen in de hoogte van de voorbereidingskredieten over de jaren. Maar hij heeft geen analyse beschikbaar. Het gaat om vier silo's en die vergen een hoog krediet. Wat overblijft zal meegaan naar het uitvoeringskrediet. In de praktijk blijkt dat steeds meer werkzaamheden naar de voorbereidingsfase worden gehaald ten behoeve van een efficiëntere uitvoering. Maar de portefeuillehouder signaleert geen buitensporige ontwikkelingen.

Haarlem-Waarderpolder: vertraging is als een van de risico's bestempeld. Er is aan de voorkant zoveel als mogelijk rekening gehouden met de m.e.r. -procedure door tijdig te starten. Er is ook op hoog niveau contact met de Omgevingsdienst en beide portefeuillehouders zullen ook in gesprek gaan met de leiding van deze dienst. Rijnland is immers zwaar afhankelijk van hun beschikbare capaciteit en hun planning.

Tweede termijn

Nadat Water Natuurlijk heeft aangegeven graag twee fractieleden vragen te laten stellen, omdat de heer Van Dijk (3.4) en mevrouw Baerveldt (3.3.) elk een eigen onderwerp willen inbrengen, geeft de voorzitter het woord namens de fractie aan de heer Van Dijk.

De heer Van Dijk (Water Natuurlijk) verwijst naar pagina 2, van de 'VV besluit Kredietvoorstellen bij de Voorjaarsburap 2024'. Onder risico's staat: *'niet van toepassing'*.

Elders staat (met betrekking tot de Kolksluis): *'1.2 Het is een kosten efficiënte maatregel. Door nu de sluishoofden te restaureren worden hogere kosten in de toekomst vermeden.'*

WN had verwacht dat aangegeven zou zijn dat als er nu geen besluit wordt genomen, er in de toekomst rekening moet worden gehouden met risico's. De heer Van Dijk had niet verwacht dat er niets vermeld wordt in een paragraaf 'risico's'. Dit punt kan ook op een later moment aan de orde komen.

Hoogheemraad Knapp vindt dat de heer Van Dijk een terecht punt heeft. Hij neemt dit mee.

De heer Van Dijk (Water Natuurlijk) benadrukt dat in alle kredietvoorstellen niets is opgenomen onder 'risico's'.

De voorzitter zegt dat de heer Van Dijk overweegt er op een later moment nog eens op terug te willen komen.

Nadat de voorzitter heeft aangegeven de beide agendapunten te willen afsluiten, interrumpeert mevrouw Baerveldt.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) heeft behoefte aan een reactie van mevrouw Corbey inzake de slibdiscussie.

De voorzitter geeft aan dat deze uitvoerig is behandeld in twee termijnen. Vandaar dat hij de reguliere behandeling wil afronden en memoreert dat er bij agendapunt 7a ruimte is ingeruimd voor de behandeling van het geheime agendastuk en het onderwerp daar dus weer aan de orde komt. Vandaar dat hij voorstelt om verder te gaan met 3.5.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) is het hier mee oneens. Zij heeft behoefte aan uitleg van een mede-VV-lid van een coalitiepartij die het mogelijk oneens is met het beslispunt.

De voorzitter geeft mevrouw Corbey daarop de gelegenheid om op de vraag van mevrouw Baerveldt te antwoorden.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) vindt dat er volgens haar geen sprake is van diepgaande onenigheid. Rijnland kent een centrale slibstrategie. In het coalitieakkoord is daarover een passage opgenomen. Portefeuillehouder Knapp vindt het logisch om eventuele pilots of projecteren te starten op locaties die ver verwijderd zijn van Haarlem-Waarderpolder, daarbij verwijzend naar een soort schakelpunt in de centrale slibstrategie. Dit was haar tot dusverre niet bekend. Starten op moeilijk bereikbare locaties zou ook een voor de hand liggende keuze kunnen zijn om zodoende het af-en-aanrijden van vrachtauto's te vermijden. Deze aspecten zouden kunnen worden besproken. Mevrouw Corbey vindt het evenwel jammer, dat alles is ondergebracht in een verzamelkrediet omdat zij vindt dat haar punt een goede discussie in de VV verdient op basis van de goede -deels ook nieuwe- verkregen informatie. Het is jammer dat de discussie op deze wijze is verlopen maar ze ziet zelf echt geen groot verschil van mening.

Hoogheemraad Knapp zegt dat decentrale vergisting als voordeel heeft dat vervoersbewegingen kunnen worden beperkt. Daarom ligt het voor de hand om dat op een locatie verafgelegen van Haarlem-Waarderpolder te gaan doen, zoals Gouda. Vandaar ook dat het college hier geen lock-ins verwacht: in de lange periode die het vergt totdat de investeringen hebben geleid tot realisatie, kan de vigerende centrale slibstrategie worden toegepast. Portefeuillehouder beklemtoont dat het college op één lijn zit en ervan overtuigd was dat alle uitgangspunt in het voorstel werden geëerbiedigd. Het lijkt hem verstandig om voorafgaande aan de VV nog een korte verduidelijkende Nota van Toelichting op te stellen. **Toezegging.**
'De gezelligheid in de coalitie is er gewoon', zegt hij tot slot.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) heeft wel begrepen dat de portefeuillehouder gezellige onderonsjes heeft met mevrouw Corbey over nog te verschijnen nota's.

Portefeuillehouder Knapp zegt dat hij die ook heeft met andere collega's of daartoe bereid is. Zo'n afspraak kan buiten de vergadering altijd worden geregeld.

De voorzitter concludeert dat er na de verdere behandeling bij 7.a zal worden bepaald hoe beide agendapunten zullen worden geagendeerd in de VV.

Zie daarvoor de notulen na de Rondvraag

3.5. GR Slibverwerking 2009 – Kadernota 2025 en zienswijze

Voorgesteld besluit:

1. *In te stemmen met de concept-kadernota 2025 van GR Slibverwerking 2009;*
2. *Geen zienswijze op deze kadernota in te dienen.*

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) verwijst naar het verzoek van de heer Van den Berg om dit agendapunt als bespreekstuk te agenderen voor de VV.

In antwoord op haar technische vraag werd haar 16 april een rapport toegestuurd maar dat heeft zij nog niet kunnen lezen. Vandaar dat zij zich aansluit bij het verzoek van de AWP.

De voorzitter zal het agendapunt als bespreekpunt laten agenderen. Mochten de AWP en Natuurterreinen dat niet meer nodig vinden, dan kunnen zij dat aangeven bij de bestuursondersteuning en wordt het als hamerstuk geagendeerd.

4. Schriftelijke mededelingen

Onder dit agendapunt staan de op verzoek van het College of VV-leden geagendeerde VV TKN-memo's. Alle VV TKN-memo's zijn terug te vinden op de website van Rijnland (in het menu Overzichten).

Er zijn geen schriftelijke mededelingen.

5. Notulen en toezeggingenlijst van de commissievergadering W&W d.d. 14 februari 2024

De notulen en toezeggingenlijst worden ongewijzigd vastgesteld.

6. Rondvraag

De voorzitter memoreert dat de heer Van den Berg (AWP voor water, klimaat en natuur) zijn rondvraag schriftelijk zal indienen.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) reageert op de beantwoording van een vraag van mevrouw Van der Burg van de BBB over restanten van harddrugs in het water. Zij begrijpt dat hierop momenteel niet wordt gemonitord. Zij zou graag zien dat er bij de Unie van Waterschappen op wordt aangedrongen om hiernaar samen met het Trimbos-instituut een onderzoek in te stellen. Het is potentieel een probleem. Natuurterreinen begrijpt dat het onmogelijk is om als Rijnland zelf deze monitoring ter hand te nemen. Maar zij veronderstelt dat er bij de Unie van Waterschappen én het Trimbos-instituut capaciteit is om na te gaan of er sprake is van een aan harddrugs gerelateerd waterprobleem en zo ja, hoe dit kan worden opgelost.

7. Sluiting

De voorzitter dankt de aanwezigen voor zijn/haar inbreng en sluit vervolgens de vergadering om 15:55 uur.

De voorzitter constateert in het door hem geopende geheime deel dat het alsnog een openbare bespreking kan zijn, die niet ingaat op geheime informatie.

De vergadering vervolgt in het openbaar en de verslaglegging is daarom in dit openbare verslag opgenomen.

Vervolg

3.3 Voorjaarsburap 2024

3.4 Kredietvoorstellen bij de Voorjaarsburap 2024

De voorzitter geeft aan, dat 7.a. een 'verlenging is van de agendapunten 3.3 en 3.4.' uit het openbare gedeelte van de vergadering.

Mevrouw Van der Burg (BBB) meldt dat haar vraag niet specifiek betrekking heeft op de inhoud van de geheime bijlage. Doel van het agendapunt was om een beeld te kunnen vormen van de ramingen. De fractie BBB zou deze beeldvorming graag completer krijgen.

Er is een aantal prognoses en de BBB wil weten, hoe de stabiliteit van die prognoses wordt ingeschat. Komen de prognoses op deze deelsporen overeen met projecten die door andere waterschappen worden uitgevoerd? Zij realiseert zich overigens dat Haarlem-Waarderpolder een zeer bijzonder project is, het grootste ooit van Rijnland.

Maar ook in Delfland loopt een vergelijkbaar immens project, mogelijk in een andere fase maar vraag is: hoe verhouden beide projecten zich tot elkaar? Zijn er overeenkomsten, is de aanpak van Rijnland uniek?

Naar aanleiding van de uitspraken van portefeuillehouder Knapp over de primaire keringen én maatregelen met betrekking tot het beheersingsniveau van zaken die voor Rijnland in de primaire keringen minder relevant zijn, is mevrouw Van der Burg (omdat het een eigen project betreft) benieuwd welke beheersmaatregelen Rijnland kan nemen. Zij verzoekt de portefeuillehouder de VV hierin nadrukkelijk in mee te nemen. Bij de beeldvorming over deze onderwerpen, heeft zij behoefte aan de gevraagde uitgebreidere informatie.

De voorzitter veronderstelt dat de commissieleden alle vragen reeds hebben gesteld in het openbare deel. Bij een rondje langs de fractie blijkt dit inderdaad het geval te zijn.

Portefeuillehouder Knapp verwijst naar de toegevoegde notitie over dit onderwerp. Op het eerstvolgende beeldvormende moment -mei 2024- wordt hiervoor ruimte ingeruimd. Hij zegt toe in dat in de presentaties aandacht zal worden besteed aan het onderwerp 'ramingen'.

Rijnland wint extern advies in en laat ook deskundigen van buiten nadrukkelijk meekijken (kwaliteit, risicobeheersing e.d.).

In de laatst toegestuurde nota wordt de commissie gevraagd waaraan nog behoefte is in aanloop naar het uitvoeringskrediet. De commissie- en VV-leden worden op meerdere momenten bijgepraat, ook via technische sessies (gezien het samenvallen met de begrotingsbehandeling najaar 2024).

De portefeuillehouder roept de fracties op hun eventuele wensen schriftelijk in te dienen bij bestuurszaken zodat daarmee rekening zal worden gehouden bij de verdere informatievoorziening.

Mevrouw Van der Burg dankt de portefeuillehouder voor de beantwoording en het aanbod.

In het najaar 2023 werd tijdens de toenmalige bespreking onder andere gesproken over mogelijkheden om als VV voldoende grip te kunnen houden op dit grote complexe project. Hierop volgde -aldus portefeuillehouder Knapp- weinig respons. Dit kan erop duiden dat de commissie- c.q. VV-leden content zijn met de rapportages. Maar nogmaals: zijn er elementen die verdieping verdienen, dan hoort de portefeuillehouder dat graag. Nu of op een later moment.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) voelt zich uitgedaagd.

Portefeuillehouder Knapp vindt dit heel plezierig: 'Eindelijk!'.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) heeft behoefte aan uitdieping van de passage over netcongestie, bij voorkeur breder ten aanzien van alle Rijnlandse investeringen. Centrale vraag: in hoeverre heeft het waterschap te maken met de belemmeringen op het netwerk en wat is de strategie van Rijnland?

De voorzitter vraagt of dit op 19 juni a.s. kan worden meegenomen.

Portefeuillehouder Knapp zegt toe de vraag te zullen meenemen maar kan nog geen datum noemen. **Toezegging.** Hij wil bovenal voorkomen dat er pas tijdens de behandeling van de kredietaanvraag een stortvloed vragen wordt gesteld. Vandaar zijn verzoek: dien vragen in, zodat het college kan zorgen voor een optimale invulling van de data.

De voorzitter constateert dat:

Agendapunt 3.3. uitputtend is besproken en als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de VV

Agendapunt 3.4. als bespreekstuk zal worden geagendeerd, mede gezien de mogelijkheid dat er een motie wordt ingediend.

Agendapunt 3.5. als bespreekstuk zal worden geagendeerd.

De voorzitter sluit vervolgens de vergadering.